

Du får det du belönar

- Om medvetna och omedvetna belöningar i jaktträningen

Hundträning är egentligen ganska enkel. Hundar gör det vi belönar, oavsett om du avsåg att belöna det eller inte. Det gäller såväl beteenden som sinnesstämning hos hunden.

Susanna Hallgren

Vad är en belöning?

Ett beteende kan förstärkas med hjälp av en belöning. Det är grunden i träningen när vi tränar belöningsbaserat. Men vad är egentligen en belöning? Och vad uppfattar hunden som en belöning? En belöning behöver inte bara vara en godisbit eller en boll utan innefattar även att få en aktivitet, t ex att bli skickad på en apport. Så den sinnesstämning hunden är i eller det beteende har i det ögonblick du skickar hunden mot en apport är den sinnesstämning eller det beteende som du belönar. Och det vi belönar ökar i frekvens. Det kan vara värt att tänka på ibland. Tänk på vad du belönar, både när det gäller beteenden och sinnesstämning.

Beteenden

Alla som tränar belöningsbaserat har säkert upplevt hur lätt det är att forma fram vissa beteenden via belöningar. Forandet av beteenden är något som ständigt pågår, inte bara när vi har för avsikt att träna.

Exempel 1) Du och din hund ska gå ut på promenad. Din hund är glad och entusiastiskt och ivrig att komma ut. Den hoppar oavbrutet vid/mot dörren. Du öppnar dörren och släpper ut den. Vad har du belönat?

Exempel 2) Du och din hund är ute på promenad. Ni träffar en bekant som du står och pratar med. Din hund tycker det är lite tråkigt, piper/gnäller och försöker få dig att hitta på något med den istället. Du säger något snällt/tröstande till den och ger den en godisbit för att den ska vara tyst. Vad har du belönat?

Alla beteenden som belönas ökar i frekvens. Vilka beteenden vill du ha? Vilka beteenden vill du inte ha? Tänk på vad du belönar! Du får det du belönar.

Sinnesstämning

Vilken sinnesstämning vill du ha hos hunden i olika situationer? Det skiljer sig självklart åt beroende på vad du tränar. I vissa situationer vill vi kanske att hunden ska vara riktigt ivrig att vilja jobba. I andra situationer vill vi kanske att hunden ska vara lugn och koncentrerad och ibland (oftast) kanske vi vill ha en hund som vill jobba, men den ska samtidigt vara lugn och koncentrerad för att effektivt kunna utföra det arbete som väntar. Så upplever jag att det ofta är i jaktträningen. Då är det viktigt att tänka på vilken sinnesstämning vi vill ha och på vilken sinnesstämning vi faktiskt belönar.

Vad belönar du?

Hur medveten om vad du belönar är du? Hur ofta tänker du till vad du belönar i olika situationer? Genom att tänka till och bli mer medveten kan vi bli bättre på att forma fram de beteenden vi vill ha hos våra hundar. Ibland kan det röra sig om små detaljer, som kan göra stor skillnad.

Exempel 1) Du ska skicka din hund på en dirigering. Hunden står vid din sida ivrigt trampande, kastar en blick ut dit du pekar, men tittar sen uppmanande upp på dig istället. Du skickar hunden. Vad har du belönat?

Exempel 2) Du har blåst stoppsignal till hunden som befinner sig 50 meter ut och ska dirigera hunden vidare åt höger. Hunden har stannat men står inte stilla. Den ser att du tänker peka åt höger och är redan på väg åt det hållet när du ger den ditt kommando. Vad har du belönat?

Exempel 3) En markering har fallit. Hunden tittar ivrigt mot den och skuttar fram en halv meter. Du skickar hunden. Vad har du belönat?

Exempel 4) En markering har fallit. Hunden har sett den falla, men istället för att hålla kvar blicken där den föll tittar den upp på dig. Du skickar hunden. Vad har du belönat?

Mer belöningsvärt än ovanstående exempel

- Fokus på rätt sak i rätt riktning, med god stadga och rätt sinnesstämning

Kan hundar räkna sekunder?

Ibland kan man verkligen tro det. 1 – 2 – 3 – nu brukar jag få gå! När brukar du skicka din hund vid markeringar och dirigeringar? Hur ofta varierar du tiden innan skick?

Om man brukar få gå iväg på en markering eller en dirigering efter 2 sekunder är förväntan på att få gå då ganska hög. Om vi då skickar hunden har vi belönat en hög förväntan. Det kan vara klokt att variera antalet sekunder innan vi skickar hunden. Lär hunden att vänta och belöna väntandet, med bibehållet fokus utåt.

Tid att koncentrera sig

Skickar vi hunden för fort på en markering eller en dirigering är risken att de misslyckas högre än om vi tar lite extra tid på oss och försäkrar oss om att hunden är koncentrerad och i rätt sinnesstämning.

När det gäller dubbelmarkeringar kan man ofta se att förarna skickar hunden för fort på nr 2. Hunden har hämtat in nr 1, är lite uppe i varv och har inte hunnit samla sig och har än mindre hunnit ta fram sin minnesbild av var den kvarvarande apporten är någonstans. Låt hunden få lite tid på sig att samla sig. Se till att hunden fokuserar mot rätt område innan du skickar den. Då ökar chansen att hunden lyckas med uppgiften och får in apporten på ett snabbt och effektivt sätt.

Kvitto innan skick

Var uppmärksam på hur hunden känns och ser ut innan du skickar den på en apport. Är den koncentrerad och fokuserad på sin uppgift eller är den bara ivrig att komma iväg? Tänk på vad du kommer att belöna och var noggrann med att hitta rätt känsla innan du skickar hunden. Tänk att du vill ha ett kvitto på att hunden är så fokuserad och koncentrerad som du vill ha den innan du skickar den. Kvitto innan skick! Hur ser din hund ut när den är fokuserad och koncentrerad på rätt sak?

Vid en enkelmarkering – Hur ser hunden ut när den fokuserar mot den fallna apporten. Stilla i huvud och kropp, med god stadga och med blicken fokuserad mot platsen där apporten föll.

Vid en dubbelmarkering – Hunden har hämtat in den sist fallna apporten. Hur ser hunden ut innan du skickar den på den först fallna apporten? Hur ser du att den har tagit fram sin minnesbild av den? Stilla i huvud och kropp, med blicken fokuserad mot den plats där apporten finns?

Vid dirigering - Hur ser hunden ut när den är helt fokuserad i den riktning du pekar? Stilla i huvud och kropp, stilla svans, stilla spetsade öron, blicken riktad dit den ska?

Lugna hållplatser

Ofta är det inte bara hundarna som är ivriga att få bli skickade på en apport. Många förare är även de lite uppe i varv och ivriga att få skicka sin hund. Då kan det vara bra att ta lite lugna andningspauser. Se dem som lugna hållplatser längs vägen. Om du tänker till så kan du säkert hitta ett antal situationer då det skulle kunna vara lämpligt med en eller flera lugna hållplatser. Ta ett djupt andetag, samla ihop dig själv och din hund och sen får du skicka hunden.

Det är ofta lättare att belöna aktiva beteenden än passiva beteenden. Försök att se de passiva beteendena och belöna dem.

Belöna lugn

Uppmärksamma och belöna hunden när den är passiv och lugn. Att belöna för att hunden är passiv är något som kanske inte känns helt naturligt. De flesta av oss är mer inriktade på att belöna aktiva beteenden. Lär hunden att passivitet lönar sig.

Belöna tystnad

Lär din hund att pip/oljud inte lönar sig – pip ger aldrig någon aktivitet, tvärtom. Vänta ut hunden och beröm lugnt när den blir tyst. Skapa inte en dialog – svara inte hunden när den piper/låter! Om du har en hund som piper - undvik alltför hetsande situationer, som riskerar att öka på pipet/ljudet. Skapa en lugn träningsmiljö och träna med kvalitet. Och glöm inte att belöna tystnad.

Belöna koncentration

Utmanande uppgifter kräver koncentration. Då är det viktigt att hunden kan koncentrera sig på det som är viktigt och inte ödsla energi på sånt som är mindre viktigt. En hund som försöker hålla koll på allt samtidigt, kommer troligen att bli splittrad och misslyckas med sin uppgift. En hund som däremot är koncentrerad och fokuserar på rätt sak, kommer troligen att lyckas med sin uppgift.

Vilken sinnesstämning ska din hund vara i för att fungera bäst? Bäst fokus, koncentration, bibehållen motivation för uppgiften. Tänk på vad du belönar!

Genom att tänka på vad vi belönar, och skicka hunden när den verkligen är koncentrerad och är i rätt sinnesstämning, kan vi få en hund som är koncentrerad på sin uppgift.

Lycka till med din träning!